

BERÉNYI MIHÁLY

Gyomlálás (nemcsak) az urológia szakkifejezései között

Anyanyelvünknek – az urológiában is – írásban és szóban hódolhatunk. Mélyes tiszteletünket a szabályoknak megfelelő hétköznapi (vagy akár irodalmi színvonalú) nyelvben, illetve az argóban (szleng) egyaránt kifejezhetjük. Gyomlálni viszont mindkét területen lehet. Kéziratokból, folyóiratokból, beszélgetésekből és előadásokból hamar összeállíthatjuk a kigyomlálandó szavak és kifejezések listáját. A továbbiakban a bekezdéseken belül

„*időzöjelek között, dőlt betűkkel*” fogom írni ezeket, míg az általam javasolt írásmódot *csak dőlten*.

Az orvosi folyóiratok közül nem mindegyik anyagi helyzete engedi meg nyelvi lektor, korrektor alkalmazását. Ez rendkívül sajnálatos és elfogadhatatlan! Ilyenkor az író stílusától függ a közlemény nyelvi színvonala. Olykor a folyóirat új szerkesztőjének ízlése és tudása észrevehető változást okoz a lapban, pl. megjelennek a következetesen elkövetett helyesírási hibák, és – nem feltétlenül előnyösen – megkétszereződik a fonetikus írt szavak aránya.

Megalapításakor a Magyar Orvosi Nyelv – óriási hittel és lelkesedéssel – országos feladatkört vállalt magára. Példányainak megjelenése ünnep mindazoknak, akik magyarul szeretnék beszélni a magyar orvosi nyelvet.

Mégsem vagyok derűlátó: mindig eszembe jut, hogy az országhoz képest picike munkahelyemen hat év alatt sem tudtam elérni az erőszakosan divatos angol **DJ** helyes kiejtését. (Olyan katéterről van szó, amelynek mindkét vége J alakú, visszakunkorodik, ahogy a J betű alsó része is.) Angol nyelvű előadásban természetesen a *dí-dzsej* kiejtés volna helyes – ahogy a lemezlovas is nevezik –, kollégáim többsége mégis *dabl-dzsi-t* mond helyette, amely forma DG-nek vagy két *g*-nek felel meg. Miért nem mondunk *dé-jé-t*? Írásban „*dupla J-szent*”, „*kettős J-katéter*” stb. változatban fordul elő, néha helyesen is. Az urológiában járatanok a dupla J-katéter alatt rendre két katétert értenek. Helyesebb volna a *kettős-J katéter*. Ez a katéter valójában az S-re hasonlít. Sajnos, az angol nyelvterületről származó neve nem *S-katéter*. Egyébként van csak az egyik végén kunkori katéter is. Ezt a malacfarokról (*pig tail*) nevezték el, nem a J-ről. Mennyivel egyszerűbb lett volna S-katéternek (JJ-katéternek) vagy J-katéternek nevezni ezt a két fontos urológiai eszközt!

Más rövidítésekben még kongresszusokon is hallhatóan keveredik a magyar és az angol kiejtés, pl. az MRI-t a helyes *em-ár-áj* helyett hibásan „*em-er-áj*”-nak mondják. Teljesen fölösle-

ges némelyik rövidítés angol vagy keverten magyar–angol kiejtése, hiszen az urológiai rövidítések többségét (ESWL, PCNL stb.) magyarul betűzzük (e-es-dupla vé-el, pé-cé-en-el), sőt, bizonyos esetekben (TUR, VUR, VEA) a rövidítést szóként olvasuk (tur, vur, vea). Ideje volna kizárólag magyarosan kiejteni e rövidítéseket! Úgyis túl sok az új idegen szó, rövidítés. Szakönyveink tárgymutatójából egyre inkább eltűnnek a magyar szavak. A fejezetcímekből (anatómia, kórisme, kórélettan) hiányzik a magyar elnevezés, némelyik cikket nem is lehet érteni a rövidítések sokasága miatt.

Először – nem nyelvészként – néhány közönséges nyelvi hibát pellengérezek ki, aztán következhetnek a szigorúan szakmai részletek. A sajnálatosan bőséges választékból csak néhányat választok ki.

Fölsőleges igekötők. Művelt emberek között is járványszerűen terjedt el a „*bevállal, fölállal, lerendez*” stb., a *vállal, elintéz* helyett. Gyakran láthatjuk, hallhatjuk az „*elszeparál*”, „*kikalkulál*”, „*beinjektál*”, „*kireszekál*” állítmányokat, holott az igekötő már benne van az alapszóban (szeparál = *elkülönít*). Karinthy mondata jutott eszembe: „*Hát maga megbolondult, hogy mindent kétszer mond, kétszer mond?*” Ez a csipkelődés azokra is vonatkozik, akik „*pszichogén eredetű*” betegségről írnak, hiszen a *pszichogén* jelentése: lelki *eredetű*, vagy akik „*intravénás urográfíát*” kérnek, mivel az urográfia mindig intravénás.

Ami, amely. A vonatkozó névmások helytelen használata nemcsak egyes újságírókra, riporterekre, szónokló miniszterekre jellemző, hanem orvosokra is. Professzor tollából származik ez a mondat: „*A patológus halomba sok apró szövetet kap, amely egy olyan dominókocka, ami közül csak minden tizediken van jelölés*”. Az elkövetett hiba a mondat jelentését is megváltoztathatja. *Leégett a ház, ami nekem tetszett* – mondta örömmel a magyarul helyesen beszélő piromániás. *Leégett a ház, amely nekem tetszett* – sajnálkozott az építész.

Többes szám. „*A másik kettő ileus és köhögés voltak.*” Azért, mert az angolok így szerkesztik a mondataikat, és egy-két sportriporter is azt mondja, hogy „*Kiss és Nagy rúgták a gólokat*”, nem kellene rászoknunk ilyen esetekben a többes számú állítmányra. Az első mondatban a mellékhatásokat én így soroltam volna fel: *A másik kettő: ileus és köhögés*.

Jobboldali vese. Íme a bizonyíték arra, hogy a politika a bentsőnket is átjárja, behatol még a retroperitoneumba is. Még a *jobb oldali vesénkbe* is. Milye lehetett annak a lánynak, akinek „*jobb oldali PUS-ja volt*”? A „*jobb oldali*” jelzőt használóknak

mentségére szolgál, hogy az *egyoldali* és a *kétoldali* szavak valóban egybeírandóak. Van „*baloldali*” vese is!

Eredményez, okoz. Eredmény az, aminek örülünk, aminek elérésére törekszünk. Nem volna szabad azt kijelenteni, hogy „*az ureter lekötése vesepusztulást eredményezett*”, „*a műtét a beteg halálát eredményezte*”, „*a gyógyszer impotenciát eredményezett*”. Ha majd a szatírokat ilyen kezelésre lehet ítélni, akkor eredménynek tekinthetjük az impotenciát. Egy bőrgyógyásztól hallottam, hogy „*a syphilis szívmegeállást eredményezhet*”. Milyen orvos az, akinek a szándéka ellenére bekövetkezett szívmegeállás „eredmény”?! A kórokozók pártján álló orvos győzelemittasan jelentheti ki, hogy „*a bakteriális gyulladás szövétkárosodást eredményezett*”. Aki elkezdte terjeszteni az eredmény szó ilyen ellentétes jelentését, az valószínűleg angolból fordította a „*resulted in*”-t „eredményezte” szónak. Soha ne mondjuk semmiféle káros mellékhatásra, nem kívánt történésre, hogy azt valami „eredményezte”?! Használjuk helyette az *okozta*, *idézte elő*, *váltotta ki*, *végződött* stb. állítmányok valamelyikét.

Törpepálma-termés kivonat. A többszörös szóösszetétel gyakran és sokakat állít megoldhatatlan feladat elé, mint ennek a gyógyszerhatóanyagának esetében is. Kevés urológus ismeri a mozgós szabályt. Érdekes, hogy a szabályos *törpepálmatermés kivonata* vagy a *törpepálma terméséből készült kivonat* típusú írásmódot a többség nem szereti. Lehetne *kivonat a törpepálma terméséből* is. Hasonló a baj ebben a címben: „*Rutinszerűen elvégzett Y-kromoszóma mikrodéléció vizsgálat*”. Így jobb lett volna: *Az Y-kromoszóma mikrodéléciójának rutinszerűen elvégzett vizsgálata*. Kevés fáradtsággal tömkelegnyi hasonló példát találhatunk.

Hogy ne legyen nagyon unalmas ez az iromány, vizsgáljuk meg ezt a mondatot: „*A kérdőív kitöltési hajlandósága elérte a 30%-ot.*” Aki tudja, miről van szó, az ebben a formában is megérti, de aki nem, az megkérdezi: Mióta van a kérdőíveknek kitöltési hajlandósága? *A betegek kérdőív-kitöltési hajlandósága elérte a 30%-ot.* – így kellett volna írni.

Szérum tesztoszteron szint. Mivel beszélhetünk szérumtesztoszteronról és tesztoszteronszintről is, az ilyen összetételek írásmódja, kötőjelezése nagyon gyakran hibás. Pedig több jó megoldás is van: *a tesztoszteron szérumbeli szintje*, *a szérum tesztoszteronszintje*, *a szérumtesztoszteron-szint*. Megjegyzem, hogy kémiai szempontból valamennyi kifejezés csak akkor volna helyes, ha a tesztoszteron helyén tesztoszterol lenne – ahogy az angol szakirodalomban is –, mivel ez a hormon nem keton, hanem alkohol.

Pyeloureteralis-határ szűkület. Ha a főlöleges kötőjelet *e* betűre cserélte volna az író, jól is leírhatta volna: *A pyeloureteralis határ szűkülete*.

Egy (ein). Mára annyira elárasztotta a mindennapi anyanyelvünket az angol, hogy az ifjúságunk idején még üldözött germanizmusok nem is számítanak ellenségnek. Vészesen terjed a főlöleges „egy”. „*Te egy okos ember vagy.*” – szokás dicsérni valakit. „*A pénisz egy ritka betegsége: a szklerotizáló lymphangitis.*” Ebben a mondatban a pénisz helyett jobb lett volna a hímvessző

(vagy penis), a nyirokérgyulladást pedig én még két i-vel tanultam (lymphangitis), igaz, a közleményekben mindkét változat látható. Így is lehetett volna: *A hímvessző ritka betegsége a szklerotizáló nyirokérgyulladás*. Néha az „egy”-ből kettő is van: „*A mikrocirkulációt egy videokamerán keresztül egy monitoron figyeltük.*” A főlöleg „egy” miatti kötekedéseim jogosságának igazolására egyetlen mondatot idézek, méghozzá egyik nyelvűvelő lapunkból: „*Ezek csokorba gyűjtése ... egy külön cikknek lehetne témája*”. Mikor kell ide az „egy”? Akkor, ha nyomatékosan csak egy cikkről lehet szó és nem kettőről.

Megbetegedés, betegség. (Erkrankung és Krankheit). A megbetegedés átmenet az egészséges állapotból a betegségbe. A megbetegedés veszélye fertőzött környezetben nagy. Aki megbetegedett, a betegség kezdetén van, már nem egészséges, pl. elkapta a szomszéd betegségét (nem pedig megbetegedését). „*A vese megbetegedéseinek műtősnői teendői*”. A megbetegedés nem a betegség szinonimája! „*A köves megbetegedés ma már népbetegség.*” Ez a mondat azért is rossz, mert csak betegségből lehet népbetegség. Van népbetegség, de nincs népmegbetegedés. A köbetegegről mondhatjuk, hogy népbetegség. Van cukorbetegség, nincs cukormegbetegedés. Idült, tartós vagy régóta fennálló megbetegedés sincs! A veseelégtelenség sem megbetegedés, hanem betegség. „*Anamnézisében komolyabb megbetegedés nem szerepel*” – írta egyik andrológus, a *súlyos betegsége nem volt* helyett. Van foglalkozási, mozgásszervi, urológiai betegség; a tanácskönyvek ezeket ismertetik.

A beteg indikátorpapír. A teljes mondatból („*A beteg indikátorpapírral méri a pH-t*”) kitalálhatjuk, hogy a „*beteg*” a mondat alánya, nem pedig az indikátor jelzője, mégis jobb lett volna így: *A pH-t indikátorpapírral méri a beteg*. A jó pedagógus ne írja azt, hogy „*A vizelet citológiai értéke az, hogy olcsó, könnyen elvégezhető.*” A vizelet értékéről van szó? Az érték az olcsó? Hogy a tanulni vágyóban ezek az indokolt kérdések ne vetődjenek fel, így helyesebb lett volna ez a mondat: *A vizeletcitológia értéke az, hogy olcsó és könnyen elvégezhető.*

Férfi betegség. Egybe- vagy különírás szempontjából sok nehézség forrása a *férfi* szavunk, főnévként és jelzőként egyaránt. Ha külön írjuk, az illető nemét fejezzük ki (*férfi beteg*), az egybeírás birtokos összetétel (*férfibetegség*, *férfimeddség*, *férfiklimax*). A *férfi orvos* tehát doktor urat jelent, a *férfiorvos* andrológust (doktor urat vagy doktornőt) Derülnünk kellene a két szóba írt „*férfi meddség*”-en, a kórházi „*férfi osztály*”-on. A különírásból itt az következik, hogy heréi vannak a meddségnek és az osztálynak! Ugyanez vonatkozik a „*Férfi szexuális zavarok*” fejezet címre is. Viszont kevesen akadnak meg a *doktor úr* és *doktornő* – egyébként helyes – írásmódján.

Nem ide tartozik a „*kasztrált here*” kifejezés, mégis itt említtem meg, mert azt jelenti, hogy a herének heréje van, azt eltávolították, de – szégyenszemre – a daganatos here bennmaradt a herezacskóban. Kiherélt here! A beteg kellett volna kasztrálni.

Még nagyobb a zavar a hármas összetételeknél. Férfiak esetében is van fogamzásgátlás. Egyes folyóiratok, kongresszusi meghívók makacsul ragaszkodnak a hibás „*férfi fogamzásgát-*

lás”-hoz, esetleg „*férfifogamzástáplás*”-hoz. Elkerülhetnének a helyesírási buktatókat a *férfiak fogamzástáplása* írásmóddal. Mivel a *férfifogamzástáplás* mást jelent (férfi ne foganjon), a *férfi-fogamzástáplás* is elfogadható volna. Hibásak ezek a fejezetcímek is: „*Férfi szexuális betegségek*”, „*A férfi hypothalamus-hypophysis-gonád rendszer szabályozása*”. Az első cím így jobb lett volna: *Férfiak szexuális betegségei*. A második: *A hypothalamus-hypophysis-gonád-rendszer szabályozása férfiakban*.

Lehetőség vagy veszély. A lehetőség pozitív fogalom: akkor használjuk, amikor valamilyen esemény bekövetkezését kívánatosnak, sikernek, tartjuk, I a *gyógyulás lehetősége, a vese megmentésének lehetősége*. Ne használjunk ilyen kifejezéseket: „*az ureter átvágásának lehetősége*”, „*a vese elvesztésének lehetősége*”! Bajra, káros mellékhatásra a *veszély* szóval hívjuk fel a figyelmet: *az ureter átvágásának veszélye, a vese elvesztésének veszélye*. Ha az előadó valamilyen enzimmel kapcsolatban az „*aktivitás-csökkenés lehetőségéről*” beszél, nem tudjuk, hogy most aggódjunk vagy örvendezzünk. Egy pillanatra se hagyjuk hallgatóinkat bizonytalanságban, legyen világos, hogy mit tekintünk eredménynek!

Tapintat. Tapintás: érintéssel érzékelünk, és amit ekkor érzünk, az is tapintás (nem tapintat). Az urológusok mégis „*kemény tapintatú gób*”-ról beszélnek. Szerintük a prostatának „*tapintata*” van. Érdemes volna utánajárni, hogy mikor jelent meg ilyen értelemben a tapintat. Gyanítom, hogy valamelyik régi, tanítással is foglalkozott urológus szerint a *tojás* folyamat, amelynek terméke a *tojt*.

Idegentest. Nagy nyomás nehezedik nyelvészeinkre a testidegen anyag nevének sokak által óhajtott egybeírása érdekében. Jelenleg kötelező a különírás: *idegen test*.

Csontáttétellel rendelkező beteg. Ha szegény beteg csakugyan szabadon rendelkezne az áttétével, attól már régen megszabadult volna. Az én javaslatom: *csontáttétes beteg*.

Labor. A *laboratórium* neve bizalmas szóhasználatban, de még nem nyert irodalmi rangot. A „*laborvizsgálat*” sem. Ironizáló jókedvemben további két ilyen képzésű szóval bővíttem szóincsünket: „*purg*”, „*krem*”.

Gyakoribb a komplikációs ráta. Vezető szaklapunk egyik szerzője szerint. Azt is írta, hogy „*kevesebb a szövődményráta*”. Mivel ráta mindig van, egyszerűbben is kifejezhette volna magát, pl. így: *több vagy kevesebb a szövődmény*. Másik szerző közleményében van a „*szabad és teljes PSA-ráta*”. Minden bizonnyal nem a ráta szabadságáról és teljességéről akart írni, hanem a *szabad és összes PSA viszonyáról*. Orvosi szemszögből érthető lehet a „*teljes PSA-szint*”, a tanulni vágyó viszont azon töpreng, hogy mikor teljes vagy hiányos az a szint. Valójában itt is az *összes PSA szintje* az alany.

Fehérvérsejtszám. Nem a szót kifogásolom, hanem a hozzá-tett számot. Az orvostársadalom nagyon nehezen fogadja el az SI-mértérendszer A zárójelentésbe nagyon helyesen még 12 G/l-t írnak, de „*tizenkétezer*”-t mondanak, vagyis a hagyományos, elavult értéket. Mintha a G/l ezret jelentene.

Chlamydia. Nem keveseknek okoz gondot a Chlamydia, ke-

zelési és helyesírási szempontból egyaránt. A kéziratbeli hibás „*Chlamydia*” képes nyomtatásban is előfordulni.

Resectio, reszekció, reszekátum. A főneveken kívül a rese-cál, reze-kál, resze-kál, kireze-kál stb. váltakozik. *Kimetszés* vagy *kivágás* alakban elismerésre méltó különlegesség, ritkaság. A reszekció és a reszekátum mást jelent.

Biopsia, bioptatum. A biopsia szövetminta kimetszését jelenti, vagyis műveletet, fogalmat. Amit ilyenkor kimetszenek, az a szemmel látható és kézzel megfogható bioptatum, vagyis tárgy. Mégis sok urológus „*vesz biopsiát*”, majd elküldi szövettanra, holott a bioptatumot kellett volna. A lehetetlenségek közé tartozik „*a herebiopsia szövettani vizsgálata*”. A barkochba élesen megkülönbözteti a fogalmat és a tárgyat! Egyébként mindkét szót írhatnánk már *biopszia, bioptátum* formában.

Nephrostomia, nephrostoma. Nem értheti a barkochbát az, aki „*nephrostomiát helyez be*”, aki „*nephrostomiát létesít*”! A nephrostomia fogalom, nem tárgy. Amikor az orvos szerint nephrostomia segítene a betegnek, akkor *nephrostomát készít*.

Pyelographiát készítettünk. Gyakoribb hiba, mint az előző. „*Mit mutat a pyelographia?*” – kérdezi az urológus. Semmit, hiszen az művelet. A látható pyelogramot nézzük, az mutathat valamit.

Ultrahang. Az ultrahang fizikai fogalom, rezgés. Sokan mégis „*módszer*” értelemben használják és UH-nak rövidítik: „*... diagnosízára legjobb az ultrahang*”. Módszer az *ultraszono-gráfia*, amelyet US-nek lehetne rövidíteni.

Vesefunctiója emelkedett, magas a vesefunctió. A laikusok értelmezése szerint ilyenkor javul a vese működése, holott az urológus a kreatininszint emelkedésére gondol, vagyis romlott veseműködésre. Aki tudja, miről van szó, annak így is jó, de aki tanulni szeretne?

Pusztult vese. Időnként baj van az igekötőkkel. Helyesen különböztetünk meg *pusztuló* vesét (működőképessége csökken) és *elpusztult* (működésképtelen) vesét. A pusztulás folyamat, amely valamikor elkezdődött, tartott és végül befejeződött, nem pedig fejeződött. Nem volna szabad a végleg tönkrement vesét „*pusztult vesé*”-nek nevezni. Nincs „*aludt beteg*” és „*írt zárójelentés*” (az elaludt beteg és megírt zárójelentés helyett). Ha melléknévként vagy jelzőként szeretnénk használni a „*pusztult*” szót, akkor mindig tartozik hozzá igekötő is: *lepusztult talaj, kipusztult madár, elpusztult vese*.

Antibiotikus. Ilyen hatású vegyületeket, vagyis antibiotikumokat pl. bizonyos gombák termelnek. Nincs „*antibiotikus terápia*”, de a penicillin ilyen hatású vegyület! A beteg *antibiotikumterápiától* gyógyul meg. Ha a kezünkre antibiotikum cseppen, a bőrünk *antibiotikumos* lesz, ha a betegünk antibiotikumot szed, akkor *antibiotikumterápiában* részesül.

Lelázatlanodott. Nem ismerek ilyen magyar szót. Mondjuk helyette azt, hogy *lázatlan lett*, vagy *ma reggel már nem volt láza!*

Tumoros nephrectomia. Megtévesztően azt sugallja, hogy a veseeltávolítás tumoros. Ahogy a már megbírált „*köves megbetegedés*”-ben sem a megbetegedés köves. Jobb volna így: *tumor miatti nephrectomia, kőbetetés*.

Nephrectomisált. Állítmány és jelző. Magyar változata is hibás és csúnyán hangzik: „*veseeltávolított*” beteg (akinek kivették a veséjét). Elképzelem, ahogy a „*felkarbegipszelt beteg*” jön hozzá látogatóba, a „*vesekőkiszedett*” pedig megy a zárójelentéséért. Hasonló stílusban a katéteres beteget „*katéterbehelyezett beteg*”-nek, néha „*dupla-J-felhelyezett beteg*”-nek, a lekötött vénáját „*vénalekötött beteg*”-nek, a zúzott kövest „*kőzúzott beteg*”-nek mondják. Ne használjunk még jókedvünkben sem ilyen betegjelzőket! Azt se, hogy „*Nephrectomisáltam a beteget*”.

Lithotripsiat. Vannak, akik helyesírási szabályzatunk előírása ellenére sem engedik toldalékoláskor az utolsó magánhangzó megnyúlását: *lithotripsiat*.

Uréter. Magyar neve húgyvezeték volna, ha a *húgy* és az abból képezett népies vagy durva származékai a mai trágár médiában nem tartoznának a kerülendő szavak közé. Valószínűleg ezért bukkan fel egyre gyakrabban a fonetikus uréter. Valódi helyesírási hibát az követ el, aki az uréterből képezett jelzőt nem hajlandó a klasszikus formára emlékeztető *ureterális* alakban leírni, következetességet színelve ragaszkodik az „*uréteralis*” hibridhez. Megjegyzem, hogy a *húgy* két szóban (húgyhólyag, húgysav) még nagyon keményen tartja magát. Kerülendő hibrid a „*hematuria*” és pl. a „*prevesicalis*” is.

ESWL-zúzás. Az L (lithotripsia) kőzúzást jelent ebben a rövidítésben. Miért kell a zúzás kétszer, ha egyszer is elég volna? Hasonlóan ügyetlen kifejezés a „*kemoterápiás kezelés*” az egyszerűbb *kemoterápia* helyett.

Korálkő–korállkő. A korál egyházzenei műfaj, míg aki koráll, az valamit korainak vél. A vese üregrendszerét kitöltő kő *korallkő*. A tengerekben is korallkövek vannak.

Urátkő. Nem azonos a húgysavból álló kővel. Urológiai közleményekben ma már nem, de más szakmákban még időnként urátnak nevezik a húgysavat, pedig akkora a különbség e két vegyület között, mint a konyhasó és a sósav között.

Alsószakaszok. A kezelés szempontjából nem mindegy, hogy az ureter melyik részén (felső, középső vagy alsó) van pl. kő. A felső harmadban levőt tömören „*felsőszakaszok*”-nek mondják. Van, aki „*felsőszakaszureterkő*” miatt kezeli a betegét. Akkor pedig *középsőszakaszok* is van. Ezen az alapon a Dunán felsőszakaszárvíznek kellene lenni. Olyan összetett szavakat is alkothoznánk, mint *felsőszakaszureterkőzúzás*, itt-ott kötőjellel. Előadásban és írásban jobb volna tartózkodni ettől a szakmai zsargontól.

Nemzetközi gyógyszernevek. Hiába írta elő az Akadémia a vegyszernevek magyaros írásmódját, a gyógyszerek hatóanyagai

kibújnak a szabály alól, lévén nemzetközi nevek. (A zavar kedvéért ez sem mindig sikerül.) „*A sildenafil citrát dózis*” helyesen így lenne: *A sildenafil-citrát dózisa*.

Kalcium. Helyesen kalcium volna, de beszédben szinte mindenki „*kálcium*”-ot mond. Írásban sem ritkaság. Érdekes, hogy a Ca-mal rokon elemek közül az Mg-ot magnéziumnak hívjuk, a Ba-t viszont báriumnak. Itt jegyzem meg, hogy a vegyületnevek kötőjeles tagolására (pl. ezüst-nitrát) a többség a szabályok ellenére sem hajlandó.

Karbamid-N. Hagyományörző írásmód (lásd maradéknitrogén). Teljesen fölösleges az N toldalék. Ezen az alapon beszélhetnénk húgysav-N-ről, kreatinin-N-ről, de szerencsére nem tesszük.

Prostata carcinoma. Az ilyen betegségnevek – *carcinoma prostatae* helyett – a kezdődő magyarosodás jelei. Egybe írva és külön, félig-meddig magyarítva több változata van: *prostatatacarcinoma*, *prostatatacarcinóma*, *prostatatacarcinóma* (dűlmirigyák helyett). Ha valaki a magyaros írásmód mellett döntött, ne írja két szóban, hogy „*prostatata reszekció*”! A „*follikulus aspiráció*” nemcsak a különírás miatt hibás, hanem a folliculus félig sikerült magyaros írásmódja miatt is. Hasonló példa az „*ureter prolapsus*” is (*prolapsus ureteris* helyett).

A prognózis szegényes. Az író feltehetően a *prognózisa rossz* kifejezésre gondolt. Neki „*a prognózis gazdag*” jelentené a *prognózis jó-t*?

Prof. Akiből professzor lett, a ranglétrán gyakran megelőzi a hajdani bárókat, grófokat. A nevük elé tett „*Prof.*” összenő a családnevükkel, a mondat belsejében is megmarad a nagy „*P*”. A legnagyobb magyar: *gróf Széchenyi István*, kis *g*-vel.

Befejezésül felsorolok néhány szópárt, jelezve azt, hogy *egy* közlemény szűk terjedelmében nem fér el valamennyi urológiai szaknyelvi hiba: *genitale–genitaliák*, *team–csoport*, *trend–irányzat*, *sztentelés–sínezés*, *sebészi–sebészeti*, *abszolút–abszolúte*, *őket–azokat*.

Amerre járunk, nézünk – cégtáblákon („*Cím és táblafestő*”), közlekedési táblákon („*Forgalmi rend változás*”) – tömegével láthatjuk a hibás szavakat, mintha az az írásmódjuk volna a helyes, mintha a címfestőket senki nem ellenőrizné. A komputerek szinte mindenkit feljogosítanak arra, hogy levelezésben szavainkat megfosszák az ékezetektől, azokat olvashatatlanná torzítsák. Hosszasan folytathatnám a kifogásolható szavak, kifejezések listáját, hiszen gyomok mindig keletkeznek. Bizonyára belopakodtak ebbe az írásba is.